

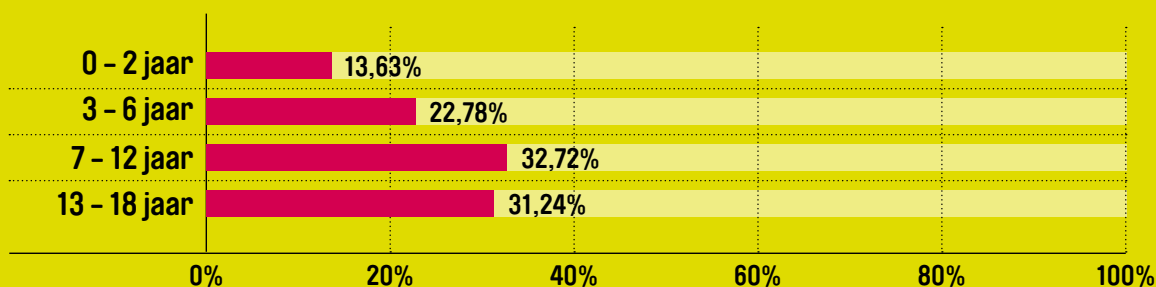
Kidoscope

Barometer voor de gezondheid van kinderen

1 op de 7 baby's niet opgevolgd door pediater of huisarts

Voor het tweede deel van de KidOscope, de gezondheidsbarometer voor kinderen, namen de Onafhankelijke Ziekenfondsen de zorgverleners onder de loep die de ontwikkeling van het kind opvolgen. In de eerste twee levensjaren heeft de pediater een lichte voorsprong op de huisarts, maar we stellen ook vast dat 1 op de 7 baby's geen pediater of huisarts heeft. En dat kan een negatieve invloed hebben op de ontwikkeling van het kind. Bij kwetsbare gezinnen (RVV-gezinnen en eenoudergezinnen) is het nog erger: daar gaat het om 1 op de 5 baby's.

Percentage van kinderen die geen huisarts of pediater raadpleegden in 2014

Aan welke zorgverleners vertrouwen we de medische opvolging van onze kinderen toe? De Onafhankelijke Ziekenfondsen analyseerden de samengetelde gezondheidsuitgaven voor 2014 om te kijken welke zorgverleners ouders raadpleegden voor de opvolging van hun kind.

Wie is de referentiearts van onze kinderen?

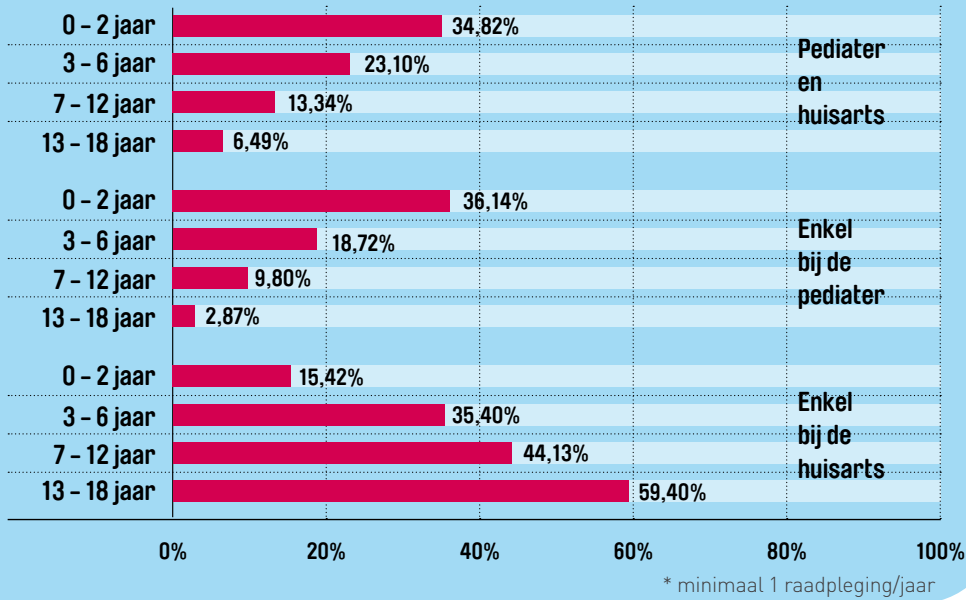
- **De meeste ouders kiezen voor de pediater tot het kind naar de kleuterschool gaat.** 36% van de kinderen tussen 0 en 2 jaar heeft enkel contact met een pediater. 15% ziet alleen een huisarts en 35% wordt opgevolgd door beide zorgverleners. Met de opvolging van deze kinderen lijkt het dus snor te zitten.
- Het is niet echt een verrassing, maar **de opvolging door een pediater vermindert met de leeftijd** van het kind. Vanaf 3 jaar ziet 35% van de kinderen nog enkel een huisarts, voor tieners (13-18 jaar) stijgt dit zelfs tot bijna 60%.

- Hoe groter de kinderen, hoe minder opvolging: **1 op de 4 kleuters (23%) heeft geen enkele opvolgingsraadpleging per jaar meer.** Vanaf 7 jaar gaat het om 1 op de 3 kinderen.
- Zeer opvallend: **1 op de 7 baby's (14%) wordt noch door een pediater noch door een huisarts opgevolgd.** Dit aandeel stijgt tot 19% voor baby's uit gezinnen met recht op de verhoogde tegemoetkoming (RVV) en tot 18% voor baby's uit eenoudergezinnen. Kortom, 1 op de 5 baby's. Dit redelijk hoge percentage van baby's zonder referentiearts is zonder meer verontrustend.

Worden kinderen zonder referentiearts medisch opgevolgd?

43% van de baby's zonder zorgverlener kreeg ook geen enkele verstrekking voor geneeskundige verzorging terugbetaald in het hele jaar. Als we optimistisch zijn, zouden we kunnen aannemen dat deze kinderen gewoon in goede gezondheid verkeren. Maar bestaat er geen risico op onderconsumptie?

Analyse van de raadplegingen* bij kinderen per leeftijdsgroep van 0 tot 18 jaar

Om een duidelijker beeld te krijgen van hun verzorging, gingen we na of de niet-opgevolgde baby's **ingeënt werden tegen het rotavirus**. Dit vaccin beschermt zuigelingen tegen maag-darmontstekingen door een besmetting met het rotavirus. Het resultaat: **66% van de baby's zonder referentiearts kreeg een inenting**, tegenover 87% van de kinderen die wel opgevolgd werden door een referentiearts. We stellen dus een aanzienlijk verschil vast, wat het gevolg van een minder goede opvolging zou kunnen zijn. Om je kind te laten inenten, is een doktersvoorschrift nodig. Daarmee kan je het vaccin in de apotheek kopen. Gezien de percentages heeft een deel van de niet-opgevolgde kinderen toch een medisch contact gehad. **We kunnen dus veronderstellen dat deze kinderen gezien werden door instellingen als Kind & Gezin of ONE** (in Brussel en Wallonië). Nochtans zien deze organisaties niet alle kinderen.

Wie zijn de andere zorgverleners van onze kinderen?

Naast de pediater en de huisarts volgen nog een aantal andere zorgverleners onze kinderen op.

- **Slechts 1 op de 2 kinderen (54%) gaat naar de tandarts.** Bezoekjes bij de tandarts beginnen echter pas echt vanaf 3 jaar. Tussen 7 en 18 jaar verbetert de situatie met 7 op de 10 kinderen die een tandarts raadplegen. Verwonderlijk dat die percentages niet hoger liggen: een jaarlijks tandartsbezoek is essentieel en de ziekteverzekering betaalt preventieve en curatieve verzorging volledig terug voor kinderen jonger dan 18 jaar.
- Het percentage van de kinderen dat naar de spoed gaat, ligt erg hoog in ons land: **1 op de 5 kinderen zit minstens 1 keer per jaar op de spoeddienst.** Bij de 0- tot 2-jarigen gaat het zelfs om 1 op de 3.
- **Meer dan 1 op de 7 kinderen (16%)** gaat minstens eenmaal per jaar naar de **oogarts**. Dit percentage

varieert sterk met de leeftijd: slechts 6% van de baby's ziet een oogarts, maar het cijfer stijgt zodra het kind naar de kleuterschool gaat en bereikt 19% in de lagere school (7- tot 12-jarigen). Gezichtsproblemen worden inderdaad op dat moment vastgesteld, hoewel ze misschien al eerder bestonden.

- Ook bij de **dermatoloog** stijgt het aantal raadplegingen naarmate het kind opgroeit: van 5% bij baby's tot 17% bij tieners. Dit is misschien te verklaren door de huidproblemen (acne...), waarmee tieners kampen.
- **20% van de kleuters (3-6 jaar) ziet een NKO-arts.** Voor baby's en lagereschoolkinderen (7-12 jaar) ligt dit cijfer op 12%. Bij tieners daalt het naar 7%.
- **1 op de 10 lagereschoolkinderen gaat minstens 1 keer per jaar naar de logopedist.**
- De **psychiater** krijgt maar zelden kinderen over de vloer. 4% van de kinderen uit de lagere en de middelbare school heeft minstens één raadpleging per jaar.

- 18% van de meisjes tussen 15 en 18 jaar gaat minstens eenmaal per jaar naar een **gynaecoloog**. Dit percentage ligt waarschijnlijk lager dan het aandeel aan seksueel actieve meisjes. Misschien worden zij opgevolgd in een centrum voor gezinsplanning (waarover de ziekenfondsen geen gegevens hebben)?

Welke technische onderzoeken?

Welke onderzoeken en handelingen komen het vaakst voor bij onze kinderen? Het gaat om onderzoeken in klinische biologie (bloed, urine, ...) en diagnostische radiologie (radiografie, echografie, ...).

- **Meer dan 1 op de 4 kinderen ondergaat minstens één radiologisch onderzoek** per jaar, ongeacht de leeftijd. Baby's vormen hierop geen uitzondering: 25% van hen telt minstens één verstrekking voor medische beeldvorming. Adolescenten spannen echter de kroon: **1 op de 3 tieners** (32%).
- Bijna **1 op de 3 kinderen ondergaat ook een onderzoek voor klinische biologie**, ongeacht de leeftijd. **Bij baby's gaat het om 4 op de 10**. Let wel: de diagnostische tests op de kraamafdeling (waaronder de opsporingstests) zijn niet meegeteld, omdat zij terugbetaald worden op naam van de moeder. Bij tieners stijgt dit aandeel tot 31%. Het laagste cijfer zien we bij lagereschoolkinderen: 24%.

Vanessa Vanrillaer, Wouter Gelade
 en Dominique De Temmerman

Studiedienst van de Onafhankelijke Ziekenfondsen

Methodologie

- Om te analyseren welke zorg kinderen het meest krijgen, onderzochten de Onafhankelijke Ziekenfondsen de terugbetalingsgegevens van zorgverstrekkingen aan die kinderen. De analyse omvat de kinderen (0 tot 18 jaar) die ononderbroken tussen 1 januari en 31 december 2014 aangesloten waren bij de Onafhankelijke ziekenfondsen, overlijdens en geboortes van dat jaar inbegrepen. De leden die van ziekenfonds zijn veranderd, die in de loop van het jaar zijn aangesloten (de pasgeborenen uitgezonderd) of in het buitenland verblijven, zijn niet meegerekend.
Let wel: verzorging in de kraamafdeling vlak na de geboorte wordt getarifeerd op naam van de moeder. Sommige verzorging aan het levensbegin van het kind zit dus niet in de uitgaven voor baby's.
- Alle resultaten over raadplegingen sluiten kinderen uit die ingeschreven zijn in een wijkgezondheidscentrum (4,3%). Aangezien wijkgezondheidscentra gefinancierd worden via forfaits, blijkt uit onze administratieve gegevens niet of een kind een algemene raadpleging kreeg.

De mening van de Onafhankelijke Ziekenfondsen

Een arts voor elk kind

Deze studie bevestigt het **belang van instellingen als Kind & Gezin of ONE**. Ze bieden aan heel wat gezinnen gratis bescherming en begeleiding in de eerste levensmaanden van het kind.

Maar deze vrijwillige opvolging is **waarschijnlijk niet voldoende in diverse pathologische situaties of bij risicogevalen**.

Sommige kinderen kunnen uit de boot vallen, terwijl een correcte opvolging in de prille kindertijd garant staat voor de goede fysieke en emotionele ontwikkeling van het kind. Een laattijdige opsporing is vaak synoniem met problemen op latere leeftijd.

Voor de Onafhankelijke Ziekenfondsen zouden alle **kinderen tot 2 jaar een referentiearts moeten hebben (huisarts of pediatr)**. De meest kwetsbare gezinnen (RVV'ers en eenoudergezinnen) verdienen hierbij extra ondersteuning.